

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 26 februar 2019
Kontor: Databeskyttelseskontoret
Sagsbeh: Christian Birkmose Erichsen
Sagsnr: 2017-790-0062
Dok: 1007443

KOMMENTERET OVERSIGT

over

høringssvar om forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om tv-overvågning (Politiets overtagelse af tv-overvågning og udvidelse af adgangen til tv-overvågning)

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 21. december 2018 til den 18. januar 2019 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Advokatrådet, Akademikerne, Amnesty International, Andelsboligforeningernes Fællesrepræsentation, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, BL – Danmarks Almene Boliger, Brancheforeningen Dansk Luftfart, Copenhagen Business School (CBS) – CBS LAW – Institut for Ledelse, Politik og Filosofi, Danmarks Idræts-Forbund, Danmarks Jurist- og Økonomforbund, Danmarks Lejerforeninger, Danmarks Tekniske Universitet – DTU Diplom – Center for Diplomingeniøruddannelse, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Boldspil-Union, Dansk Byggeri, Dansk Detail, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk IT, Dansk Journalistforbund, Dansk Taxi Råd, Danske Advokater, Danske Havne, Danske Rederier, Danske Regioner, Danske Udlejere, Datatilsynet, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Dommerforening, Det Kriminalpræventive Råd, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandforening, Domstolsstyrelsen, Ejendomsforeningen Danmark, Erhvervslejernes Landsorganisation, Finans Danmark, Finans og Leasing, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Statsadvokater, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen Industriel Retsbeskyttelse, Funktionærernes

Slotsholmsgade 10
1216 København K

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

og Tjenestemændenes Fællesråd FTF, Færøernes Landsstyre, Grønlands Selvstyre, Handelshøjskolen – Århus Universitet, HK, HORESTA, Højesteret, Institut for Menneskerettigheder, IT-Branchen, IT-Politisk Forening, Justitia, KL, Københavns Universitet – Det Juridiske Fakultet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Liberale Erhvervs Råd, Politidirektørforeningen, Politiforbundet, PROSA, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigspolitiet, Rådet for Digital Sikkerhed, samtlige byretter, samtlige kommuner, samtlige regioner, SikkerhedsBranchen, Syddansk Universitet – Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Sø- og Handelsretten, Trafikselskaberne i Danmark, Vestre Landsret, Østre Landsret, Aalborg Universitet – Juridisk Institut – Det Samfundsfaglige Fakultet, Aarhus Retshjælp og Aarhus Universitet – Juridisk Institut.

2. Høringssvarene

2.1. Indledning

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra

Advokatrådet, BL – Danmarks Almene Boliger, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Boldspil-Union, Dansk Erhverv, Dansk Journalistforbund, Datatilsynet, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Dommerforening, Det Kriminalpræventive Råd, Domstolsstyrelsen, Esbjerg Kommune, Finans Danmark, Foreningen af Offentlige Anklagere, Institut for Menneskerettigheder, IT-Politisk Forening, KL, Politiforbundet, Region Midtjylland, Region Syddanmark, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rødovre Kommune, samtlige byretter, SikkerhedsBranchen, Skanderborg Kommune, Sø- og Handelsretten, Vestre Landsret og Østre Landsret.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar. I øvrigt er samtlige høringssvar vedlagt.

Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført i *kursiv*.

Advokatrådet, Dansk Boldspil-Union, Den danske Dommerforening, Esbjerg Kommune, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet, Region Syddanmark, samtlige byretter, Skanderborg Kommune, Sø- og Handelsretten, Vestre Landsret, og Østre Landsret har ikke bemærkninger til lovudkastet.

2.2. Ændring af retsplejeloven

2.2.1. Generelt

Dansk Journalistforbund opfordrer til, at mediernes kildebeskyttelse sikres i forbindelse med de foreslåede ændringer, f.eks. ved at indsætte en henvisning til retsplejelovens § 172 om kildebeskyttelse i den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e. Dansk Journalistforbund anerkender, at det kan være et legitimt ønske fra regeringens og Folketingets side at ville styrke forebyggelsen, efterforskningen og retsforfølgningen af strafbare forhold, men er generelt kritisk over for den forøgelse af adgangen til at overvåge befolkningen, som lovforslaget er en del af.

Domstolsstyrelsen vurderer, at antallet af nye sager om indgrebskendelser vil være begrænset, og at merudgifterne derfor vil kunne afholdes inden for domstolenes eksisterende økonomiske ramme.

Justitsministeriet har noteret sig høringssvarene. Justitsministeriet bemærker, at der ikke med lovforslaget er tilsigtet ændringer af de almindelige regler om kildebeskyttelse. Justitsministeriet har på den baggrund ikke fundet anledning til at indsætte en henvisning til retsplejelovens § 172.

2.2.2. Afgrænsning af bestemmelsen

IT-Politisk Forening anerkender, at det i helt ekstraordinære situationer kan være hensigtsmæssigt at give politiet en kortvarig adgang til tv-overvågning i et bestemt område. IT-Politisk Forening finder dog, at den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e ikke er tilstrækkeligt afgrænset til ekstraordinære situationer, og foreslår, at det f.eks. kræves, at der er en umiddelbar og konkret fare for menneskers liv eller velfærd, eksempelvis i forbindelse med eftersøgning af en gerningsperson fra et terrorangreb eller forebyggelse af en konkret terrortrussel. Det bør ikke være muligt at bruge indgrebet i mere ukonkrete situationer som bandeskyderier i et område.

Rigsadvokaten anfører, at begrebet "betydelige samfundsværdier" i andre bestemmelser i retsplejeloven omfatter yderligere lovovertrædelser af mindre alvorlig karakter end de lovovertrædelser, som udtrykkeligt er nævnt i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e, og at det i den forbindelse kan overvejes, om afgrænsningen af anvendelsesområdet for bestemmelsen er tilstrækkeligt klar. Rigsadvokaten anfører

derudover, at det kan overvejes at beskrive afgrænsningen til retsplejelovens § 791 a (om observation) nærmere med henblik på at sikre, at politiets nuværende efterforskningsmuligheder ikke begrænses, hvilket ikke ses at være hensigten med lovforslaget.

Rigspolitiet vurderer, at den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e vil bidrage positivt til politiets arbejde med at afværge særligt alvorlige forbrydelser, herunder terrorhændelser, navnlig derved, at bestemmelsen vil give politiet mulighed for at danne sig et overblik over en eller flere mulige gerningsmænds færden. Rigspolitiet anfører endvidere, at politiet allerede i dag – afhængig af den nærmere tekniske opsætning af tv-overvågningen – efter retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 1. og 3 (om telefonaflytning og teleoplysninger), § 791 a, stk. 2 (om observation) og § 791 b, stk. 1 (om dataaf-læsning), og som udgangspunkt på baggrund af en retskendelse, efter omstændighederne vil kunne tilgå live-optagelser fra tv-overvågningsudstyr, herunder optagelser, der transmitteres via internettet. Denne adgang benyttes f.eks. i sager om narkotikakriminalitet. Rigspolitiet foreslår, at det overvejes, om dette bør beskrives nærmere i lovforslaget med henblik på at undgå, at den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e – der må anses for at have et mere snævert anvendelsesområde end de nævnte bestemmelser i retsplejeloven – anses for udtømmende at have gjort op med, hvornår politiet kan tilgå live-optagelser fra tv-overvågningsudstyr.

Det er Justitsministeriets vurdering, at den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e, stk. 1, er tilstrækkeligt klart afgrænset. Det følger således af bestemmelsen, at tre betingelser skal være opfyldt, for at politiet kan overtage tv-overvågning.

For det første er det en betingelse, at der er tale om forebyggelse af en lovovertrædelse, som kan straffes med fængsel i 6 år eller derover eller udgør en forsættelig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13 om landsforræderi og andre forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme mv. Der skal således være tale om forebyggelse af en alvorlig forbrydelse, f.eks. terrorhandlinger.

For det andet er det en betingelse for at overtage tv-overvågning, at lovovertrædelsen kan medføre fare for menneskers liv eller velfærd eller for betydelige samfundsværdier. Begreberne skal forstås i overensstemmelse med, hvordan begreberne i øvrigt fortolkes i retsplejeloven.

Endelig er det en betingelse for at overtage tv-overvågning, at der er afgørende grunde til det med henblik på at forebygge en forbrydelse. Dette indebærer, at der skal være en væsentlig forøget risiko for, at der vil blive begået f.eks. terrorhandlinger. Det vil afhænge af en konkret, samlet vurdering, om der foreligger en væsentlig forøget risiko. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor der foreligger konkrete oplysninger om, at et terrorangreb er nært forestående. Det indebærer endvidere, at politiets overtagelse af tv-overvågningen skal være afgørende for at forebygge forbrydelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere i helt særlige tilfælde kunne anvendes, hvor der ikke foreligger sådanne konkrete oplysninger, men hvor der er tale om en begivenhed, som efter en generel vurdering kan indebære en væsentlig forøget risiko for f.eks. terrorangreb. Der kan bl.a. være tale om besøg af særligt udsatte udenlandske statsoverhoveder mv., som f.eks. skal optræde offentligt i forbindelse med taler til offentligheden, og hvor politiet finder, at den fornødne beskyttelse alene kan etableres ved midlertidigt at overtage tv-overvågning i et område.

Den foreslåede bestemmelse tager navnlig sigte på at forebygge terror, men bestemmelsen er ikke begrænset hertil. Når betingelserne for at iværksætte indgrebet i øvrigt er opfyldt, kan politiet overtage tv-overvågning i et område med henblik på at forebygge anden alvorlig kriminalitet. Det kan f.eks. være retsstridige forstyrrelser i driften af almindelige samfærdselsmidler mv., gidsels- og kidnapningssituationer eller banderelaterede skyderier.

For så vidt angår det anførte om afgrænsning til retsplejelovens øvrige bestemmelser om tvangsindgreb kan det oplyses, at politiet i dag kan foretage tv-overvågning af steder, der ikke er frit tilgængelige efter reglerne i retsplejelovens § 791 a om observation. Politiet kan endvidere foretage en række indgreb som led i efterforskning af strafbare forhold efter reglerne i retsplejelovens § 801, §§ 803-807 og § 807 e. Den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e indebærer ikke nogen ændring af politiets øvrige muligheder for at foretage tvangsindgreb inden for strafferetsplejen.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2.

2.2.3. Anvendelse af oplysninger indhentet ved politiets overtagelse af tv-overvågning

IT-Politisk Forening anfører, at der efter foreningens opfattelse kun bør være mulighed for at bruge optagelser og personoplysninger udledt heraf i den konkrete efterforskning, som har givet anledning til indgrebet.

Rigsadvokaten anbefaler, at det, for at undgå tvivl om, hvornår den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e kan anvendes, overvejes at beskrive krydsfeltet mellem forebyggelse af lovovertrædelser og pågribelse af en gerningsmand yderligere. Rigsadvokaten anfører endvidere, at det kan overvejes at tilføje en henvisning til retsplejelovens § 189 om tavshedspålæg i den foreslåede bestemmelse i § 791 e, stk. 5, samt at tilføje en henvisning til retsplejelovens § 789 om tilfældighedsfund i den foreslåede bestemmelse i § 791 e, stk. 7.

Justitsministeriet bemærker, at den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e tager sigte på politiets overtagelse af tv-overvågning med henblik på at forebygge alvorlige forbrydelser. Formålet med overtagelsen af tv-overvågning er således at forebygge alvorlige forbrydelser og ikke at efterforske sådanne forbrydelser eller strafforfølge gerningsmanden til forbrydelsen.

Bestemmelsen er imidlertid ikke til hinder for, at politiet kan anvende tv-overvågning, som politiet er kommet i besiddelse af i forbindelse med overtagelse af tv-overvågning efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e, til efterforskning eller som bevis under en straffesag. Det gælder også, når overtagelsen af tv-overvågningen er ophørt.

Justitsministeriet bemærker i den forbindelse, at andre myndigheder end politiet og privates tv-overvågning kan være iværksat af væsentlige hensyn til kriminalitetsbekæmpelse, herunder i forhold til andre kriminalitetsarter såsom hærværk, butikstyveri mv. Tv-overvågningen ville efter omstændighederne i forvejen kunne videregives til politiet i kriminalitetsopklarende øjemed. Hvis optagelser, politiet er kommet i besiddelse af ved overtagelse af tv-overvågning, alene måtte anvendes til efterforskning af det forhold, der dannede grundlag for indgrebet, ville dette medføre, at tv-overvågningen ikke ville kunne anvendes til efterforskningen af mindre alvorlige forbrydelser, som optagelserne ellers kunne have været anvendt til, hvis indehaveren af tv-overvågningen havde overdraget optagelserne til politiet.

Af samme grund finder Justitsministeriet ikke, at anvendelsen af oplysninger indhentet ved politiets overtagelse af tv-overvågning skal være begræn-

set til sager, hvor betingelserne for anvendelse af tilfældighedsfund er opfyldt.

Justitsministeriet har endvidere ikke fundet anledning til at indsætte en bestemmelse om retsplejelovens § 189 om tavshedspålæg i lovforslaget.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2.

2.2.4. Tidsmæssig afgrænsning og efterfølgende offentliggørelse af oplysninger om politiets overtagelse af tv-overvågning

IT-Politisk Forening anbefaler, at der fastsættes en absolut og kort tidsmæssig grænse for indgrebets varighed, inklusive forlængelser, i forbindelse med den konkrete efterforskning eller den konkrete trussel mod den offentlige sikkerhed. IT-Politisk Forening foreslår endvidere, at der sker en orientering af borgerne om iværksatte indgreb, f.eks. ved offentliggørelse på politiets hjemmeside, herunder med angivelse af geografisk område og tidsrum, og ved offentliggørelse af en årlig statistik over antal indgreb og deres omfang.

Rigsadvokaten anfører, at det kan overvejes, om den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e skal indeholde en tidsmæssig afgrænsning af indgrebets længde, idet fristen ifølge bemærkningerne som udgangspunkt forudsættes at være på indtil 48 timer.

Justitsministeriet bemærker, at overtagelse af tv-overvågning efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e, stk. 3, sker efter rettens kendelse, og at retten i kendelsen anfører det område, som indgrebet angår, og fastsætter det tidsrum, inden for hvilket indgrebet kan foretages. Tidsrummet kan alene forlænges ved rettens kendelse.

Den nærmere afgrænsning af det geografiske område for indgrebet vil bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, og området for den konkrete overtagelse af tv-overvågning må fastlægges på baggrund af de forhold, som begrundet vurderingen af, at der f.eks. er en væsentlig forøget risiko for et terrorangreb. Udstrækningen af det pågældende område skal – i overensstemmelse med almindelige principper om proportionalitet – være så begrænset som muligt.

Tidsrummet skal – i overensstemmelse med almindelige principper om proportionalitet – være så kort som muligt. Medmindre helt særlige omstæn-

digheder gør sig gældende, vil der som udgangspunkt ikke være grundlag for at fastsætte et længere tidsrum end 48 timer.

Justitsministeriet finder på den baggrund ikke behov for at fastsætte en absolut grænse for varigheden af indgrebet.

Justitsministeriet bemærker endvidere, at politiet efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e, stk. 4, kan træffe en foreløbig beslutning om at overtage tv-overvågning, hvis indgrebets øjemed ville forspildes ved at afvente en retskendelse (beslutning på øjemedet). Dette kan f.eks. være relevant, hvor politiet har behov for øjeblikkelig at overtage tv-overvågning i et område, eksempelvis fordi politiet med kort varsel har fået oplysninger om et forestående terrorangreb, eller fordi et terrorangreb allerede er iværksat. I så fald skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer fra indgrebets iværksættelse forelægge sagen for retten. Retten afgør ved kendelse, om indgrebet kan godkendes, og om det kan opretholdes, samt i bekræftende fald for hvilket tidsrum. Hvis indgrebet efter rettens opfattelse ikke burde have været foretaget, skal retten give meddelelse herom til Justitsministeriet.

Justitsministeriet finder på den baggrund ikke anledning til at fastsætte regler om offentliggørelse af oplysninger om iværksatte indgreb.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2.

2.2.5. Regulering af aftaler mellem politiet og øvrige myndigheder og private om forberedelse af overtagelse af tv-overvågning

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der i lovforslaget redegøres for, hvorfor der ikke er behov for selvstændigt at regulere, at der indgås aftaler mellem politiet og private aktører om at træffe tekniske foranstaltninger med henblik på senere overtagelse af tv-overvågning.

Efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e, stk. 5, påhviler det den, der har rådighed over tv-overvågning, at bistå politiet med at overtage tv-overvågning.

Den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e regulerer ikke – og er ikke til hinder for – at politiet efter aftale med den, der har rådighed over tv-overvågningen, forbereder en mulig senere overtagelse af tv-overvågning ved på et tidligere tidspunkt at træffe tekniske foranstaltninger, som kan

gøre en senere overtagelse af tv-overvågning i medfør af den foreslåede bestemmelse mere effektiv. Sådanne forberedende tekniske foranstaltninger vil i givet fald skulle ske i overensstemmelse med relevante regler om databeskyttelse, herunder om behandlingssikkerhed.

Lovforslaget pålægger ikke andre myndigheder eller private nogen pligt til at indgå aftaler med politiet om forberedelse af en mulig senere overtagelse af tv-overvågning.

Justitsministeriet finder på den baggrund ikke anledning til at fastsætte nærmere regler herom.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2.

2.2.6. Private aktørers omkostninger i forbindelse med politiets overtagelse af tv-overvågning

Dansk Erhverv anfører, at politiets mulighed for at overtage privates tv-overvågning er meget indgribende mulighed, og kan betegnes som ekspropriation eller beslaglæggelse. Der må som minimum kunne stilles det krav, at politiet i første omgang selv skal købe eller leje det ønskede udstyr, og hvis det ikke kan lade sig gøre, skal der ydes fuld erstatning til den private, hvis overvågning overtages. Hvis virksomheder påtvinges at afsætte medarbejderressourcer med henblik på at bistå politiet i forbindelse med overtagelse af tv-overvågning, må det som minimum ske mod fuld erstatning af de udgifter, som dette måtte medføre. Det må endvidere være et krav, at politiet reetablerer lokaler og udstyr mv. til den tilstand, de overtog det i, og hvis dette ikke umiddelbart er muligt, at der ydes fuld erstatning for det tab og de udgifter, overtagelsen har medført. Endvidere må politiet skulle erstatte eventuelle tab, hvis der under politiets overtagelse af tv-overvågning sker butikstyverier, røverier eller anden kriminalitet, der som følge af politiets overtagelse af udstyret ikke efterfølgende kan dokumenteres. **Dansk Erhverv** anfører derudover, at de mere tekniske aspekter af overtagelsen ikke er beskrevet i lovforslaget, herunder om og hvordan politiet skal uddannes i at håndtere de forskellige tv-overvågningssystemer, der findes på markedet, hvordan politiet teknisk skal kunne tilgå udstyret via fjernadgang, samt hvordan en erhvervsdrivende mere konkret tænkes at skulle bistå politiet.

Dansk Arbejdsgiverforening henviser generelt til høringssvar, som er afgivet af de øvrige erhvervsorganisationer, herunder **Dansk Erhverv**.

De Samvirkende Købmænd finder, at forslaget om, at politiet kan overtage tv-overvågningen i et område, fremstår rimeligt begrundet. Det vil være positivt, hvis der blev udarbejdet retningslinjer for politiets overtagelse af tv-overvågning, herunder om effektueringen af indgrebet, om politiet kan pålægge en virksomhed omkostninger i forbindelse med indgrebet og om bistand til den praktiske håndtering af optagelserne.

Rødovre Kommune støtter overordnet lovforslaget, men finder dog, at de økonomiske konsekvenser for kommunen skal beskrives tydeligere, da en eventuel overtagelse af tv-overvågning med tilhørende infrastruktur kan medføre omkostninger til reetablering af udstyr, infrastruktur og fagpersonale.

Efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e, stk. 5, 1. pkt., påhviler det den, der har rådighed over tv-overvågningen, at bistå politiet med at overtage tv-overvågningen.

Det fremgår af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, at der ved rådighed forstås både retlig og faktisk rådighed. Politiet har således bl.a. valgfrihed mellem at søge bistand til at overtage tv-overvågning hos den, der er dataansvarlig for tv-overvågningen, og hos en eventuel databehandler. Politiet kan således også vælge at henvende sig direkte til f.eks. en it-serviceleverandør eller et sikkerhedsfirma, der har den faktiske rådighed over tv-overvågningen, herunder ved fysisk eller elektronisk at kunne tilgå tv-overvågningen, med henblik på at få udleveret oplysninger, der sætter politiet i stand til at overtage tv-overvågningen.

Afhængig af de nærmere omstændigheder kan det bl.a. omfatte at give politiet adgang til lokaler, hvorfra tv-overvågningen kan tilgås, at give politiet adgang til at benytte det udstyr, der anvendes ved tv-overvågningen, og at give politiet adgang til at koble politiets udstyr til tv-overvågningen, herunder ved fjernadgang. Det kan også omfatte at bistå politiet med at få slettet optagelser af tv-overvågning, som er foretaget under politiets overtagelse af tv-overvågningen, fra det overtagne udstyr, for rådigheden over udstyret gives tilbage.

Det fremgår af pkt. 5 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet af betydning.

For så vidt angår det anførte om erstatning af udgifter afholdt af private i forbindelse med politiets overtagelse af tv-overvågning, skal Justitsministeriet bemærke, at der ikke med lovforslaget er lagt op til at ændre de almindelige regler om offentlige myndigheders erstatningsansvar. Et eventuelt erstatningskrav vil således skulle afgøres efter de almindelige principper herfor. Det indebærer bl.a., at der skal være lidt et økonomisk tab, at den offentlige myndighed skal have handlet ansvarspådragende, og at der skal være sammenhæng (kausalitet) mellem tabet og den ansvarspådragende handling eller undladelse.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2.

2.2.7. Behandling af personoplysninger i forbindelse med politiets overtagelse af tv-overvågning

Datatilsynet anfører, at det ikke står fuldstændig klart, hvordan dataansvaret for behandling af personoplysninger er fordelt i den periode, hvor politiet har overtaget tv-overvågningen fra den virksomhed, myndighed el. lign., som oprindeligt var dataansvarlig for behandlingen af personoplysninger.

Datatilsynet henviser endvidere til, at det efter databeskyttelsesforordningen er det klare udgangspunkt, at en databehandler alene må behandle personoplysninger efter instruks fra den dataansvarlige. I en situation, hvor politiet vælger at henvende sig direkte til en databehandler, vil det kunne sætte databehandleren i et dilemma i forhold til at skulle vurdere, hvorvidt den pågældende lovligt kan bistå politiet uden instruks eller godkendelse fra den dataansvarlige.

Datatilsynet opfordrer endvidere til, at der i bemærkningerne angives en nærmere bestemt frist for sletning af optagelser i den situation, hvor der ikke rejses sigtelse mod nogen for den lovovertrædelse, der dannede grundlag for tv-overvågningen. Datatilsynet opfordrer desuden til, at det i bemærkningerne tydeliggøres, at optagelser, der ikke er af efterforskningsmæssig betydning, bør slettes løbende – og inden for en nærmere angivet frist – for at undgå ophobning af overskudsinformation.

IT-Politisk Forening finder, at politiets henvendelse direkte til en databehandler med henblik på overtagelse af tv-overvågning kun bør finde sted, når det undtagelsesvist ikke er muligt at skabe kontakt til den dataansvarlige. IT-Politisk Forening finder endvidere, at politiet alene må kunne indgå aftaler om at træffe tekniske foranstaltninger, som gør det nemmere for po-

litiet at overtage tv-overvågning på et senere tidspunkt, med den dataansvarlige, da databehandleren ikke selvstændigt kan indgå aftaler på den dataansvarliges vegne.

IT-Politisk Forening har derudover svært ved at se, hvordan en dataansvarlig kan overholde databeskyttelsesforordningens bestemmelser om behandlingssikkerhed, hvis der frivilligt indbygges en "bagdør", der tillader politiet at koble sig ind på den dataansvarliges tv-overvågning, da dette nærmest uundgåeligt vil skabe en risiko for, at den tekniske adgang til udstyret ("bagdøren") misbruges af andre, f.eks. fremmede efterretningstjenester eller IT-kriminelle.

IT-Politisk Forening anbefaler endvidere, at det i lovforslagets bemærkninger præciseres, hvad der menes med "teknisk muligt at tilgå udstyret", og anfører, at en direkte adgang for politiet til andre dataansvarliges tv-overvågning øger risikoen for misbrug af beføjelsen i den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e.

Region Midtjylland savner en redegørelse for, om den foreslåede ændring af retsplejeloven kan rummes inden for databeskyttelsesforordningen og dennes rammer for særregler om behandling af personoplysninger. Region Midtjylland efterspørger endvidere en uddybning af, hvordan proportionalitetsprincippet ved politiets overtagelse af tv-overvågning imødekommes, sådan at der ikke behandles, herunder overtages, optages og gemmes, flere personoplysninger end nødvendigt.

Retspolitisk Forening anfører bl.a., at det ikke umiddelbart kan aflæses af retsplejeloven, retshåndhævelsesloven, databeskyttelsesloven og tv-overvågningsloven, hvornår sletning af personoplysninger skal finde sted, og anbefaler, at der indsættes en bestemmelse om sletning, der angiver en længstetid for opbevaring af oplysninger i forbindelse med politiets overtagelse af tv-overvågning.

Justitsministeriet har på baggrund af hørings svarene foretaget en række præciseringer i lovforslaget.

Det er bl.a. blevet præciseret i lovforslaget, at databehandleren, som politiet henvender sig til med henblik på bistand med at tilgå overvågningsudstyret, lovligt kan bistå politiet uden instruks eller godkendelse fra den dataansvarlige i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 29. Databehandleren vil som udgangspunkt fortsat være bundet af krav i databehand-

leraftalen om underretning af den dataansvarlige i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 28, stk. 3, litra a.

I forhold til spørgsmålet om sletning af optagelser, kan Justitsministeriet oplyse, at politiets behandling af personoplysninger til retshåndhævelsesformål er reguleret i lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger (retshåndhævelsesloven). Loven finder dog ikke anvendelse på den behandling af personoplysninger, som udføres for eller af Politiets Efterretningstjeneste (PET).

Den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 791 e holder sig inden for rammerne af retshåndhævelsesloven og indebærer ikke en fravigelse af de principper og betingelser for behandling af personoplysninger, der følger af loven.

Retshåndhævelseslovens § 4 opregner en række grundlæggende principper for den dataansvarliges behandling af oplysninger, herunder om indsamling, ajourføring, opbevaring mv. Indsamlede oplysninger må ikke opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles, jf. § 4, stk. 6. Det samme følger også af PET-lovens § 6 a, stk. 5.

Endvidere henvises til retsplejelovens § 791, der indebærer, at optagelser og anden gengivelse af tv-overvågning i den periode, hvor politiet har overtaget tv-overvågningen i et område efter stk. 1, som udgangspunkt skal tilintetgøres, hvis der ikke rejses sigtelse mod nogen for den lovovertrædelse, der dannede grundlag for overtagelsen af tv-overvågning.

Er materialet fortsat af efterforskningsmæssig betydning, kan tilintetgørelse undlades eller udsættes i et nærmere fastsat tidsrum. Politiet indbringer spørgsmålet herom for retten, der, inden der træffes afgørelse, skal give den beskikkede advokat lejlighed til at udtale sig. Indbringelse for retten og høring af den beskikkede advokat skal dog ikke ske, når materialet er tilvejebragt som led i efterforskningen af overtrædelser af straffelovens kapitel 12, §§ 111-115 og 118.

Endvidere skal politiet tilintetgøre materiale, som tilvejebringes ved overtagelse af tv-overvågning, og som viser sig ikke at have efterforskningsmæssig betydning.

I forhold til IT-Politisk Forenings bemærkninger om, at det er vanskeligt for en dataansvarlig at overholde databeskyttelsesforordningens bestemmelser om behandlingssikkerhed, hvis der etableres en såkaldt "bagdør", der giver politiet mulighed for at koble sig ind på den dataansvarliges tv-overvågning, skal Justitsministeriet bemærke, at det ikke med lovforslaget forudsættes, at den dataansvarlige skal indrette sin tv-overvågning på en sådan måde.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2.

2.3. Ændring af tv-overvågningsloven

2.3.1. Generelt

Dansk Erhverv bemærker, at det er afgørende, at lovgivningen sikrer de bedst mulige rammer og muligheder for, at erhvervsdrivende kan forebygge kriminalitet.

Finans Danmark kvitterer særligt for, at der er lyttet til deres betragtninger vedrørende tv-overvågningslovens § 4 c, stk. 4, og indgivne anmeldelser om strafbare forhold, og at der på den baggrund er foreslået en justering af 30-dages-reglen.

Dansk Journalistforbund bemærker, at kildebeskyttelsen bør sikres i forbindelse med de foreslåede ændringer. Dansk Journalistforbund bemærker endvidere, at de generelt er kritiske over for en forøgelse af adgangen til at overvåge befolkningen.

De Samvirkende Købmænd bemærker med tilfredshed, at billed- og lydoptagelser konsekvent omtales under et i lovforslaget, idet detailhandlen har et stigende behov for at kunne dokumentere trusler mod personalet, hvorfor optagelser af lyd er nødvendigt.

Det Kriminalpræventive Råd påpeger, at forskning viser, at overvågning i visse sammenhænge kan have en præventiv karakter, men at der ikke ses solide effekter ved brug af passiv videoovervågning. Det Kriminalpræventive Råd bemærker i den forbindelse, at den største effekt opnås ved brug af aktiv kameraovervågning i samspil med flere forebyggende tiltag.

Retspolitisk Forening bemærker, at der med lovforslaget føjes endnu et aspekt til billedet af Danmark som overvågningssamfund, hvilket skaber tvivl om borgernes ret til frit at færdes på offentligt tilgængelige steder. Retspolitisk Forening bemærker dog, at visse begrænsninger i borgernes rettigheder kan være nødvendige i visse tilfælde, men at indgreb dog skal begrænses til det absolut nødvendige, ligesom det må forventes, at oplysninger ikke opbevares, behandles og/eller videregives, når formålet med registreringen er ophørt.

Kommunernes Landsforening bemærker, at de forventer, at spørgsmålet om kommunernes inddragelse i politiets beslutning om at opsætte tv-overvågning i kommunerne vil kunne tages op som en del af evalueringen af kredsradene.

Justitsministeriet har noteret sig høringssvarene. Justitsministeriet kan i forhold til høringssvaret fra Kommunernes Landsforening henvise til punkt 1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, hvoraf det fremgår, at Justitsministeriet, Rigspolitiet og Kommunernes Landsforening i samarbejde inden udgangen af 1. halvår 2019 iværksætter en evaluering af kredsradene. Evalueringen har til formål at afdække, hvordan kredsradene anvendes på nuværende tidspunkt, om ordningen fungerer, som den var tiltænkt, og om der er mulighed for at få et større udbytte af samarbejdet mellem kommunerne og politikredsene end i dag.

2.3.2. Udvidede muligheder for engrosvirksomheders tv-overvågning (lovforslagets § 2, nr. 2)

Dansk Erhverv bemærker, at det er hensigtsmæssigt med en ligestilling af detail- og engrosvirksomheders muligheder for at foretage tv-overvågning. I forlængelse heraf opfordrer Dansk Erhverv til, at detailhandlen gives mulighed for at foretage tv-overvågning af steder, hvorfra der ikke direkte foregår salg, men alene vareudlevering, og at det kan præciseres i lovforslagets bemærkninger, hvis det ikke har været hensigten, at der skulle være forskel i de to virksomheders muligheder.

De Samvirkende Købmænd bemærker, at lovforslaget bør fremmes, idet den nuværende forskelsbehandling af engrosbutikker og detailbutikker er ulogisk.

Justitsministeriet har noteret sig høringssvarene. Justitsministeriet kan bemærke, at der i forhold til steder, hvorfra der alene sker vareudlevering,

men ikke salg, ikke er samme hensyn til at kunne tv-overvåge, da der her typisk ikke vil være butiksvinduer eller direkte adgang til varerne på samme måde som ved sædvanlige detailbutikker, der i tv-overvågningsloven har mulighed for at tv-overvåge ved butiksfacaden. Justitsministeriet kan endvidere bemærke, at private, herunder erhvervsdrivende, har mulighed for at foretage tv-overvågning, der ikke indebærer overvågning af områder, som benyttes til almindelig færdsel, inden for rammerne af databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, jf. også punkt 2.1.1.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget. Der kan som et eksempel herpå nævnes, at en erhvervsdrivende har mulighed for at foretage tv-overvågning inde i selve vareudleveringen, hvor der ikke sker salg, såfremt dette sker i overensstemmelse med databeskyttelseslovgivningen.

2.3.3. Præciseringen af hvor og hvornår private lovligt kan foretage tv-overvågning (lovforslagets § 2, nr. 3-5)

BL – Danmarks Almene Boliger er enige i, at der er behov for en præcisering af, hvornår private lovligt kan foretage tv-overvågning af egne indgange og facader. BL bemærker dog, at præciseringerne alene knytter sig til tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 3, og ikke direkte til tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 4, der også regulerer egne indgange og facader. Det forudsættes derfor af BL, at vurderingen er den samme i de to bestemmelser, idet der ikke er tale om en ændring af gældende ret, men snarere en præcisering.

Dansk Erhverv bemærker, at præciseringerne i tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 3, litra a, gør det mere klart, hvor der må foretages overvågning, hvilket er positivt. Dansk Erhverv bemærker endvidere, at der med ændringen i tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 3, litra b, sker en tydeliggørelse af, i hvilket område der må foretages overvågning, hvilket er positivt.

Datatilsynet bemærker i forhold til den foreslåede ændring af tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 3, litra b, at det efter tilsynets opfattelse ikke bør være muligt for private at foretage tv-overvågning af arealer, som ligger foran naboejendomme, der anvendes til beboelse. Datatilsynet henstiller på den baggrund til, at man i lovforslagets bemærkninger skelner mellem, om naboejendomme anvendes til beboelse eller ej.

De Samvirkende Købmænd bemærker, at det er positivt med ændringen i tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 3, idet afgrænsningen således i mindre grad vil bero på skøn fra de enkelte forretningsdrivende. De Samvir-

kende Købmænd bemærker endvidere, at der her er tale om en fornuftig og afbalanceret afvejning mellem de forskellige interesser på området.

Finans Danmark hilser præciseringerne i tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 3, litra a, velkommen. Finans Danmark bemærker i forhold til ændringen i tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 3, litra b, at de forstår ændringen således, at der hermed åbnes op for en bredere afgrænsning af det område, som lovligt kan tv-overvåges, og der med det nye lovudkast synes at være lagt op til lidt mere elasticitet i bestemmelsen, hvilket Finans Danmark hilser velkomment.

Rigspolitiet bemærker, at de sproglige præciseringer og uddybende forklaringer i tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 3, litra a og b, vil bidrage positivt til politiets arbejde med at håndhæve tv-overvågningsloven. Rigspolitiet foreslår dog, at der sker en yderligere præcisering af det område, som kan tv-overvåges i medfør af tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 3, litra b, i bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 5.

Justitsministeriet har noteret sig de synspunkter, som er fremsat i høringsvarene.

Det kan oplyses, at tv-overvågning af egne indgange og facader reguleres i både tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 3, og tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 4. De to foreslåede præciseringer i tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 3, litra a, hvor begreberne benyttes i loven for første gang, skal dog anses for præcisering af begreberne i hele loven, hvorfor disse præciseringer også vil have betydning for, hvad der skal forstås ved henholdsvis egne indgange og facader i både tv-overvågningslovens §§ 2, stk. 1, nr. 3, litra b, og 2, stk. 1, nr. 4.

Det kan herudover oplyses, at Justitsministeriet på baggrund af Rigspolitiets hørings svar i bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 5, bl.a. har præciseret det område, som kan tv-overvåges efter den foreslåede bestemmelse. Det fremgår nu af bemærkningerne, at det vil være i overensstemmelse med den foreslåede ændring af bestemmelsen at opsætte tv-overvågningskameraer flere steder på et forretningssteds facade, hvis samtlige betingelser i tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 3, litra b, er opfyldt. Det fremgår endvidere af bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 5, at også fortovsarealer mv., der i forhold til det pågældende forretningssteds egne indgange og facader ligger på modsatte side af en vej eller gågade eller foran naboejendomme som f.eks. andre forretningssteder, vil kunne tv-overvåges efter den

foreslåede bestemmelse, så længe fortovsarealet mv. befinder sig inden for 15 meter fra forretningsstedets egne indgange og facader.

Justitsministeriet har dog på baggrund af Datatilsynets hørings svar tilpasset bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 5, således, at det fremhæves, at der med forslaget ikke vil kunne foretages tv-overvågning af arealer, der ligger foran naboejendomme, som anvendes til beboelse, af hensyn til naboernes privatliv, uanset at sådanne arealer ligger tæt på og op til 15 meter fra egne indgange og facader.

2.3.4. Tilladelse til tv-overvågning når det er nødvendigt for at imødegå en sikkerhedstrussel (lovforslagets § 2, nr. 6)

BL – Danmarks Almene Boliger bemærker, at den foreslåede udvidelse forudsætter, at en ansøgning behandles hurtigt hos politiet, hvilket kræver en opmærksomhed hos politiet, som skal sikres i praksis.

Datatilsynet bemærker, at det af den foreslåede bestemmelse fremgår, at optagelser alene må videregives til politiet. I tilfælde af, at dette er en tiltænkt fravigelse af den registreredes ret til indsigt, bør dette ifølge Datatilsynet præciseres i lovforslaget.

Institut for Menneskerettigheder bemærker, at der med den foreslåede bestemmelse sker en udvidelse, så alle private aktører uden en nærmere afgrænsning af personkredsen får adgang til at ansøge politiet om tilladelse til tv-overvågning, når det er nødvendigt for at imødegå en sikkerhedstrussel. Det bemærkes herefter, at den foreslåede adgang til at foretage tv-overvågning efter omstændighederne kan føre til et indgreb i retten til respekt for privatliv efter artikel 8, stk. 1, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), hvorfor et eventuelt indgreb skal opfylde betingelserne i artikel 8, stk. 2, i EMRK. Derfor anbefaler Institut for Menneskerettigheder, at der i lovteksten opstilles helt klare og specifikke kriterier for vurderingen af, om der i det konkrete tilfælde kan meddeles tilladelse til den udvidede brug af tv-overvågning. Der opfordres endvidere til, at borgerne sikres en effektiv adgang til at klage over en tilladelse til at foretage tv-overvågning.

Retspolitisk Forening bemærker, at den foreslåede udvidelse af privates adgang til tv-overvågning forekommer ret præcist afgrænset, særligt med eksemplificeringen af begrebet sikkerhedstrussel i bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 6.

Retspolitisk Forening bemærker endvidere, at tidsbegrænsningen af overvågningstilladelser bør nedsættes fra 5 til 2 år ad gangen. Retspolitisk Forening finder det ikke proportionalt, at der inden for en periode på 1-2 år uden registrering af sikkerhedstrusler, skal være behov for fortsat overvågning i yderligere 3 år.

Retspolitisk Forening savner endvidere oplysninger om, hvordan den gældende bestemmelse i tv-overvågningslovens § 2, stk. 3, har været anvendt og med hvilke resultater.

Rigspolitiet bemærker, at den foreslåede bestemmelse vil kunne bidrage positivt til samfundets værn mod sikkerhedstrusler. Rigspolitiet bemærker derudover, at det bør overvejes, om bestemmelsens ordlyd i højere grad skal afspejle bemærkningernes tilkendegivelse om, at anvendelsesområdet er snævert.

Rigspolitiet bemærker endvidere, at den foreslåede bestemmelses ordlyd bør tilrettes, så tilladelsen kan gives op til 5 år ad gangen, for at signalere, at der er tale om en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Rigspolitiet finder herudover i forhold til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 6, hvoraf det fremgår, at det er den enkelte politikreds, der ud fra en samlet politifaglig vurdering skal meddele tilladelse i forhold til den foreslåede § 2, stk. 4, at der er tale om en rigtig placering.

Rigspolitiet foreslår endvidere, at det i lovforslagets bemærkninger tilføjes, at politiet vil kunne føre tilsyn med overholdelse af de meddelte vilkår for tilladelser efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 2, nr. 6.

Rigspolitiet bemærker endelig, at hensynene, som begrunder, at en privat får tilladelse af politiet til at tv-overvåge i medfør af den foreslåede bestemmelse i tv-overvågningslovens § 2, stk. 4, som altovervejende udgangspunkt vil tale med afgørende vægt imod, at private bør få adgang til at gøre sig bekendt med optagelser fra den pågældende tv-overvågning.

Justitsministeriet har noteret sig hørings svarene.

Det kan indledningsvis oplyses, at det på baggrund af Rigspolitiets hørings svar er tilføjet i bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 6, at politiet vil kunne føre tilsyn med, om de meddelte vilkår for tilladelsen overholdes.

På baggrund af høringssvarene har Justitsministeriet endvidere fundet anledning til at præcisere den foreslåede bestemmelses ordlyd, således at det tydeligt fremgår, at der alene kan gives tilladelse til at foretage tv-overvågning i særlige tilfælde.

Det fremgår således nu af ordlyden af den foreslåede bestemmelse i tv-overvågningslovens § 2, stk. 4, jf. lovforslagets § 2, nr. 6, at politiet uanset tv-overvågningslovens § 1, stk. 1, i særlige tilfælde efter ansøgning kan give private tilladelse til at foretage tv-overvågning i nærmere bestemt omfang, når det er nødvendigt for at imødegå en sikkerhedstrussel.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 6, at der med udtrykket »nødvendig for at imødegå en sikkerhedstrussel« sigtes til, at politiet ved ansøgningen om at foretage tv-overvågning skal foretage en samlet vurdering af alle relevante forhold knyttet til den ansøgende parts forhold og området i øvrigt.

Det fremgår derudover af bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 6, at den foreslåede bestemmelse har et snævert anvendelsesområde og kun vil kunne bringes i anvendelse, når der foreligger en sikkerhedstrussel – f.eks. en konkret terrortrussel rettet mod religiøse bygninger eller opholdssteder – hvor politiet vurderer, at etableringen af en ekstraordinær tv-overvågningsløsning er nødvendig for at imødegå den pågældende trussel.

Det fremgår således også nu af bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 6, at kravet om, at tilladelse kun kan meddeles i nærmere bestemt omfang, indebærer, at politiet i forbindelse med en tilladelse vil skulle angive, hvilke områder der lovligt kan tv-overvåges, herunder eventuelt hvilke tekniske kapaciteter, tv-overvågningsudstyret må have. Tilladelsen skal sikre, at det databeskyttelsesretlige proportionalitetsprincip overholdes, og at der således ikke tv-overvåges i videre omfang end nødvendigt. Hvor politiet skønner det relevant, vil der ved meddelelse af tilladelse kunne fastsættes nærmere vilkår for tv-overvågningen, herunder om slettefrist, fysisk adgang til lokaler, hvor overvågningen kan tilgås mv. Vilkårene udformes på grundlag af en konkret vurdering, idet der dog i alle tilfælde bør fastsættes krav, der sikrer, at tv-overvågningen via tekniske foranstaltninger mv. ikke overvåger tæt ved private boliger, haver og andre områder, der ikke er offentligt tilgængelige. Politiet vil i den forbindelse kunne føre tilsyn med, om de meddelte vilkår for tilladelsen overholdes.

Det kan herudover oplyses, at der efter databeskyttelsesforordningens artikel 77 er mulighed for, at enhver registreret kan klage til Datatilsynet, hvis den registrerede finder, at behandlingen af personoplysninger vedrørende vedkommende overtræder databeskyttelsesforordningen.

Det kan endvidere bemærkes, at Justitsministeriet på baggrund af høringsvarene har fundet anledning til at præcisere lovforslaget, således at det nu fremgår af ordlyden af den foreslåede bestemmelse i tv-overvågningslovens § 2, stk. 4, 2. pkt., jf. lovforslagets § 2, nr. 6, samt af lovforslagets bemærkninger, at en tilladelse kan gives for højst 5 år ad gangen.

Justitsministeriet kan endvidere bemærke, at der med lovforslagets § 2, nr. 7, som er en tilføjelse til det udkast til lovforslag, der har været sendt i høring, lægges op til, at justitsministeren kan fastsætte regler om, hvilken myndighed inden for politiet der behandler sager om tilladelse efter den foreslåede bestemmelse i tv-overvågningslovens § 2, stk. 4, jf. lovforslagets § 2, nr. 6. I den forbindelse er det dog tydeliggjort i bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 6, at tilladelse efter den foreslåede bestemmelse som udgangspunkt vil skulle gives af den relevante politikreds, medmindre der er fastsat nærmere regler om, hvilken myndighed inden for politiet der behandler sager om tilladelse, i medfør af den foreslåede ændring af tv-overvågningslovens § 2, stk. 4, der med forslaget bliver til stk. 5, jf. lovforslagets § 2, nr. 7.

2.3.5. Udvidelse af adgangen til at opbevare optagelser fra tv-overvågning (lovforslagets § 2, nr. 9)

BL – Danmarks Almene Boliger bemærker, at det er hensigtsmæssigt, at der foreslås en udvidelse af perioden, hvori optagelser kan gemmes, i tilfælde hvor det er nødvendigt af hensyn til en indgivet anmeldelse om et strafbart forhold, da der kan være et tidsmæssigt behov for at opbevare oplysningerne i længere tid i forbindelse med en anmeldelse til politiet, hvor det ikke er lykkedes at overdrage oplysningerne til politiet inden for fristen på 30 dage.

Dansk Erhverv bemærker, at udvidelsen af adgangen til at opbevare optagelser fra tv-overvågning er positiv, men Dansk Erhverv ville foretrække, at politiet hurtigst muligt fik udarbejdet et it-system, hvortil erhvervsdrivende kan uploade optagelser, således at optagelserne hurtigst muligt kommer i politiets besiddelse, og således at bevissikringen ikke beror på den enkelte erhvervsdrivendes forhold.

Datatilsynet bemærker, at det er Datatilsynets opfattelse, at der også efter den nugældende bestemmelse kan opbevares optagelser i en længere periode end 30 dage, såfremt det er nødvendigt af hensyn til en indgivet anmeldelse om strafbart forhold. Datatilsynet opfordrer endvidere til, at det præciseres i forarbejderne til lovforslaget, at optagelserne skal slettes, når overdragelse af optagelserne til politiet har fundet sted.

Rigspolitiet bemærker, at den foreslåede ændring vil bidrage positivt til politiets arbejde. Rigspolitiet bemærker endvidere, at det ikke af hverken lovforslagets almindelige bemærkninger eller bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse fremgår, i hvor lang tid optagelser vil kunne opbevares. Rigspolitiet foreslår derfor, at dette beskrives i lovforslagets bemærkninger.

Finans Danmark bemærker, at man er enig med Justitsministeriet i, at retstilstanden har medført en række u hensigtsmæssige konsekvenser i praksis. Finans Danmark kvitterer på den baggrund for, at Justitsministeriet har lyttet til deres betragtninger, hvilket har udmøntet sig i en justering af 30-dages-reglen, som de hilser velkommen.

Retspolitisk Forening bemærker, at tilføjelsen i § 4 c, stk. 5, ikke forekommer umiddelbart indlysende. Det er Retspolitisk Forenings opfattelse, at den normale slettefrist på 30 dage ikke burde volde vanskeligheder. De bemærker endvidere, at der ikke er anført eksempler på, hvilke hindringer der kan opstå for overdragelse af optagelser til politiet inden for den gældende 30 dages frist.

Justitsministeriet har noteret sig hørings svarene. Justitsministeriet kan oplyse, at det fremgår af punkt 2.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger, at den nuværende retstilstand efter Justitsministeriets opfattelse kan medføre en række u hensigtsmæssige konsekvenser i praksis, hvor private på den ene side skal slette optagelser inden for 30 dage, men hvor de på den anden side ønsker at bistå politiet i forbindelse med opklaring af strafbare forhold ved at bidrage med bevismateriale i form af optagelser, der er optaget i forbindelse med tv-overvågning. Det fremgår videre, at der efter Justitsministeriets opfattelse er behov for, at muligheden for at opbevare optagelser ud over 30 dage i tv-overvågningsloven udvides, for at sikre at ovennævnte u hensigtsmæssige konsekvenser undgås.

Justitsministeriet har på baggrund af Datatilsynets hørings svar har præciseret bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 9, således at det nu fremgår,

at optagelser, der opbevares i et længere tidsrum end nævnt i tv-overvågningslovens § 4 c, stk. 4, i medfør af den foreslåede bestemmelse, skal slettes, når overdragelsen af optagelserne til politiet har fundet sted, jf. også databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra e.

Justitsministeriet kan endvidere bemærke, at det efter lovforslagets § 2, nr. 9, bl.a. vil fremgå af tv-overvågningslovens § 4 c, stk. 5, at optagelser kan opbevares i et længere tidsrum end nævnt i stk. 4, hvis det er nødvendigt af hensyn til en indgivet anmeldelse om strafbart forhold. Det følger heraf, at optagelser, som omhandlet i tv-overvågningslovens § 4 c, kan opbevares, indtil det ikke længere vil være nødvendigt af hensyn til en indgivet anmeldelse om strafbart forhold. Dette vil således være tilfældet, når det har været muligt at overdrage optagelserne til politiet.

2.3.6 Opdatering af materiale om tv-overvågning (punkt 1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget)

BL – Danmarks Almene Boliger bemærker, at det ikke fremgår, hvad der er påtænkt i forhold til Datatilsynets vejledning om tv-overvågning i boligorganisationer mv. fra november 2012, der supplerede pjecen fra marts 2008. BL henstiller til, at vejledningen for de almene boligorganisationer opdateres og offentliggøres.

Dansk Arbejdsgiverforening bemærker, at de finder det naturligt, at arbejdsmarkedets parter får mulighed for at deltage i arbejdet med opdateringen af den tidligere pjece om tv-overvågning fra marts 2008.

Dansk Erhverv bemærker, at de ser frem til en opdatering af Datatilsynets pjecer fra 2008 om tv-overvågning.

Justitsministeriet har noteret sig høringssvarene og vil tage disse til efterretning. Justitsministeriet kan i den forbindelse henvise til punkt 1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, hvoraf det fremgår, at Justitsministeriet i samarbejde med Datatilsynet vil opdatere den tidligere gældende pjece om tv-overvågning fra marts 2008. Pjecen vil bl.a. indeholde vejledning om tv-overvågning af arbejdspladser samt vejledning om forholdet mellem databeskyttelseslovgivningen og tv-overvågningsloven.

2.4. Andre elementer

I høringssvarene er der anført bemærkninger om andre forhold end omfattet af lovforslaget, herunder forslag til øvrige ændringer i reglerne om tv-overvågning.

Dansk Erhverv ønsker en præcisering af, hvordan og hvornår det er tilladt at foretage lydoptagelser.

Dansk Erhverv opfordrer endvidere til, at Justitsministeriet afklarer, hvorvidt videregivelse af optagelser fra tv-overvågning kan videregives til vagter i medfør af den eksisterende lovgivning, og hvis det ikke er muligt, at der sker en lovændring, så videregivelse muliggøres.

SikkerhedsBranchen foreslår en certificerings- og autorisationsordning for installatører af tv-overvågning. SikkerhedsBranchen foreslår i forlængelse heraf, at det vil være oplagt at gøre indberetning til POLCAM obligatorisk.

SikkerhedsBranchen foreslår endvidere, at der sker en modifikation af indsigtsretten efter databeskyttelsesforordningens artikel 15 i databeskyttelsesloven, idet rettigheden er vanskelig at imødekomme i praksis for tv-overvågning. SikkerhedsBranchen foreslår derfor, at man som borger skal have en retlig interesse i at få overvågningsoptagelser udleveret.

SikkerhedsBranchen undrer sig endelig over, at de grupper af private, der er omfattet af tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 4, ikke har hjemmel til at optage billederne.

Adgangen til at foretage lydoptagelser er ikke reguleret i tv-overvågningsloven, men i straffeloven, der i lovens § 263, stk. 2, nr. 2, indeholder et forbud mod ved hjælp af et apparat uberettiget hemmeligt at aflytte eller optage udtalelser fremsat i enrum, telefonsamtaler eller anden samtale mellem andre eller forhandlinger i lukket møde, som den pågældende ikke selv deltager i, eller hvortil den pågældende uberettiget har skaffet sig adgang.

På den baggrund lægges der med lovforslaget, der alene vil indebære en ændring af retsplejeloven og tv-overvågningsloven, ikke op til, at der sker en yderligere regulering af adgangen til at foretage lydoptagelser.

Justitsministeriet har dog noteret sig denne del af høringssvaret.

Justitsministeriet bemærker herudover, at der efter tv-overvågningslovens § 4 c, stk. 2, er mulighed for, at erhvervsdrivende kan videregive billed- og

lydoptagelser, der er optaget i forbindelse med tv-overvågning, internt i organisationen eller til andre erhvervsdrivende i kriminalitetsforebyggende øjemed, såfremt visse betingelser er overholdt. Der kan herudover henvises til muligheden for overladelse af personoplysninger til en databehandler til behandling af optagelser på vegne af en dataansvarlig, hvilket kan ske på baggrund af en etableret databehandlerkonstruktion og en indgået databehandleraftale.

Justitsministeriet har endvidere noteret sig SikkerhedsBranchens synspunkter. Forslaget om obligatorisk indberetning vil indgå i en kommende evaluering af POLCAM.

Justitsministeriet kan endvidere oplyse, at den registrerede i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 15 har ret til at få den dataansvarliges bekræftelse på, om personoplysninger vedrørende den pågældende behandles, og i givet fald adgang til personoplysningerne og en række informationer. Med databeskyttelseslovens § 22 er der dog allerede mulighed for, at der kan gøres undtagelse fra databeskyttelsesforordningens artikel 15 i en række nærmere opregnede tilfælde. Der kan derudover henvises til Datatilsynets vejledning om de registreredes rettigheder fra juli 2018, hvor dataansvarliges mulighed for at kræve en indsigtanmodning præciseret nærmere er behandlet.

Justitsministeriet bemærker derudover, at i forhold til afgrænsningen af, hvem der kan foretage tv-overvågning med optagelse af billeder i medfør af tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 3, er formålet kriminalitetsbekæmpelse, og der er derfor taget hensyn til, hvilke erhvervsdrivende, der har det største behov for at kunne gennemføre denne form for overvågning, jf. også punkt 2.3.1.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget samt betænkning nr. 1483/2006 om tv-overvågning, side 139.

Det er således vurderingen, at andre private, herunder ikke-erhvervsdrivende, der har mulighed for at foretage tv-overvågning, der ikke er forbundet med optagelse af billeder, af egne indgange, facader, indhegning eller lignende i medfør af tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 4, ikke har det samme behov for at kunne foretage tv-overvågning med optagelse af billeder som de erhvervsdrivende, der er udtømmende opregnet i tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 3.

3. Lovforslaget

I forhold til det udkast til lovforslag, der har været sendt i høring, er der i det fremsatte lovforslag navnlig foretaget følgende ændringer:

- I de almindelige bemærkninger punkt 2.1.2, er det præciseret, at et indgreb efter omstændighederne kan foretages, hvor en eller flere gerningsmænd allerede har udført f.eks. et terrorangreb, og hvor politiet er i besiddelse af oplysninger om, at gerningsmanden eller gerningsmændene har til hensigt at begå endnu et angreb.
- I de almindelige bemærkninger punkt 2.1.2, er det præciseret, at politiet får en adgang til at tilgå andre myndigheders eller privates tv-overvågning i realtid (dvs. liveoptagelser).
- I bemærkningerne til lovforslaget § 1, nr. 2, er det præciseret, at når politiet med hjemmel i den foreslåede bestemmelse har overtaget tv-overvågning, er politiet også dataansvarlig for behandlingen af personoplysninger i forbindelse med tv-overvågningen. Når politiets overtagelse af tv-overvågningen ophører, frafalder politiet som dataansvarlig for den efterfølgende brug af tv-overvågningsudstyret.
- I bemærkningerne til lovforslaget § 1, nr. 2, er det præciseret, at databehandleren, som politiet henvender sig til med henblik på bistand med at tilgå overvågningsudstyret, lovligt kan bistå politiet uden instruks eller godkendelse fra den dataansvarlige i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 29.
- I lovforslagets § 2, nr. 6, er der i forslaget til et nyt stk. 4, 1. pkt., i tv-overvågningslovens § 2 tilføjet »i særlige tilfælde« efter henvisningen til § 1, stk. 1.
- I lovforslagets § 2, nr. 6, er der i forslaget til et nyt stk. 4, 2. pkt., i tv-overvågningslovens § 2 tilføjet »højst«, således at det nu fremgår, at en tilladelse kan gives for højst 5 år ad gangen. Ændringen er afspejlet i lovforslagets bemærkninger.
- Der er i lovforslagets § 2 indsat et nyt nr. 7, hvormed det foreslås, at der i tv-overvågningslovens § 2, stk. 4, der med lovforslaget bliver stk. 5, foretages en ændring af »efter stk. 2 og 3« til »efter stk. 2-4«. Forslaget er endvidere beskrevet i lovforslagets bemærkninger.
- Der er i lovforslagets § 2 indsat et nyt nr. 8, hvormed det foreslås, at der i tv-overvågningslovens § 3, stk. 2, foretages en ændring af »i medfør af § 2, nr. 2, og i de i § 2, nr. 4, nævnte tilfælde« til »i medfør af § 2, stk. 1, nr. 2, og i de i § 2, stk. 1, nr. 4, nævnte tilfælde«. Forslaget er endvidere beskrevet i lovforslagets bemærkninger.
- § 2, nr. 7, i udkastet til lovforslag, der har været sendt i høring, er nu lovforslagets § 2, nr. 9.

- I bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 5, er det tilføjet, at det vil være i overensstemmelse med den foreslåede ændring af bestemmelsen at opsætte tv-overvågningskameraer flere steder på et forretningssteds facade, hvis samtlige betingelser i tv-overvågningslovens § 2, stk. 1, nr. 3, litra b, er opfyldt. Det er endvidere tilføjet, at det efter bestemmelsen således kan være muligt at opsætte tv-overvågning på f.eks. hver ende af en facade ud mod en gågade, uanset at der herved sker tv-overvågning af et areal, der er større, end hvis der alene opsættes tv-overvågning ved f.eks. én indgangsdør.
- I bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 5, er det tilføjet, at også fortovsarealer mv., der i forhold til det pågældende forretningssteds egne indgange og facader ligger på modsatte side af en vej eller gågade eller foran naboejendomme som f.eks. andre forretningssteder, vil kunne tv-overvåges efter den foreslåede bestemmelse, så længe fortovsarealet mv. befinder sig inden for 15 meter fra forretningsstedets egne indgange og facader.
- I bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 5, er det tilføjet, at der med forslaget ikke vil kunne foretages tv-overvågning af arealer, der ligger foran naboejendomme, som anvendes til beboelse, af hensyn til naboernes privatliv, uanset at sådanne arealer ligger tæt på og op til 15 meter fra egne indgange og facader.
- I bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 6, er det tilføjet, at tilladelse efter den foreslåede bestemmelse som udgangspunkt vil skulle gives af den relevante politikreds, medmindre der er fastsat nærmere regler om, hvilken myndighed inden for politiet der behandler sager om tilladelse, i medfør af den foreslåede ændring af tv-overvågningslovens § 2, stk. 4, der med forslaget bliver til stk. 5.
- I bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 6, er »mere generelt« tilføjet, således at det fremgår, at bestemmelsen ikke vil kunne hjemle etablering af tv-overvågning i mere generelt kriminalitetsbekæmpende øjemed.
- I bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 6, er ordene », der ikke angår sikkerhedstruslen« tilføjet, således at det fremgår, at den private er afskåret fra at anvende – herunder videregive – optagelserne til andre formål, herunder kriminalitetsbekæmpelse, der ikke angår sikkerhedstruslen.
- I bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 6, er sætningen »Retsplejelovens bestemmelser om edition mv. finder dog fortsat anvendelse i forhold til privates adgang til optagelserne« udgået.

- I bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 6, er det tilføjet, at politiet kan føre tilsyn med, om de meddelte vilkår for tilladelsen overholdes.
- I bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 6, er det tilføjet, at overtrædelse af et vilkår for tilladelsen bevirker, at tilladelsen er overtrådt. Det er endvidere tilføjet, at overtrædelse af en tilladelse kan straffes i medfør af tv-overvågningslovens § 5, stk. 1. Det er herudover tilføjet, at der som et eksempel herpå kan nævnes det tilfælde, at en privat, der er meddelt tilladelse efter den foreslåede bestemmelse, foretager tv-overvågning af et område, der benyttes til almindelig færdsel, i videre omfang, end hvad der er givet tilladelse til af politiet eller i strid med et vilkår.
- I bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 9, er det tilføjet, at det forudsættes, at optagelser, der opbevares i et længere tidsrum end nævnt i tv-overvågningslovens § 4 c, stk. 4, i medfør af den foreslåede bestemmelse, skal slettes, når overdragelsen af optagelserne til politiet har fundet sted, jf. også databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra e.
- Herudover er der i lovforslaget foretaget en række ændringer af lovteknisk karakter. Det skal i den forbindelse bemærkes, at der af lovtekniske hensyn er sket en omstrukturering af lovforslagets almindelige bemærkninger. Som et eksempel herpå kan det nævnes, at gældende ret nu er beskrevet for de enkelte dele af lovforslaget.